

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Cap. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

5. Neque enim fratres eius credebant in eum.

B. Virgini
reueren-
tia singu-
laris defen-
ditur.

ARRIPIT hoc loco occasionem Calvinus Catho-
lica Ecclesia erga B. Virginem singularem reue-
rentiam acerbè taxandi. Hinc (inquit) colligimus
quàm nihili sit carnalis propinquitas. Perpetuam
enim infamia notam Spiritus inurit Christi cognatis , quod ut
operum testimoniis conuicti , ne tum quidem credebant. Quis
magis ridicula est Papistarum superstitio, qui in virgine Maria,
posthabitis omnibus aliis, solum sanguinis honorem efferunt, quæ
non reprehensa ab ipso Christo fuerit mulier, quæ ex media tur-
ba clamabat, Beatus uterus qui te gestauit, & uerba quæ te la-
etarunt. Respondit enim Christus: Quin potius beati qui au-
diunt uerbum Dei. Hæc ille in hunc locum. Est ergo hoc
Caluini argumentum; quia cognati Christi secundum car-
nem increduli erant, ridiculos eos esse qui in Matre Christi
solum sanguinis honorem efferunt. Sed non uidet cæcus he-
reticus, ubi plures causæ honoris deferendi concurrunt, illi
maiorē meritō deferri: eamque ob causam Bea-
tissimæ Virgini Mariæ, quæ non solum credidit Angelo à
1. Deo misso, non solum conseruabat & conferebat in corde
2. suo omnia quæ circa Christum paruulum gerebantur, non
3. solum de toto mysterio redemptionis nostræ diuini-
4. prophetauit Christo necdum nato, non solum cruci Christi
fugientibus Apostolis magna animi constantia ac singulari
fide assistit, non solum in die Pentecostes Spiritum Sanctum
5. accepit, (quæ sanè omnia pietatis & fidei in Deam præclari-
sima testimonia, cum aliis, vel Apostolis, vel Sanctis, illi etiam
aut esse poterant communia,) sed præter hæc omnia, ipsa
Christi imò filij Dei Mater fuerit, filium Dei incarnatum in
utero gestauerit, aluerit, & omne in eum matris officium
exercuerit; propter tot causas in illa sola concurrentes, ma-
ximo quodam & singulari supra reliquos Sanctos omnes ho-
nore à nobis Catholicis optimo iure affici. Quid an seriuo in-
dicant Calvinistæ propter solum sanguinis honorem nullam
Beatiss. Virgini reuerentiam deberi? An Caluinus puero Chri-
sto maior & melior uideri uolet? At dicit Scriptura de Iesu
Redemptore iam duodenni, & de parentibus eius: Ipse erat
subditus illis. An in hac subiectione ipsum sanguinem ma-
trem Ioseph, propter paterni sanguinis imaginem tantum
illa

Solum san-
guinis ho-
nor in B.
Virg. reue-
rentia di-
gnus.
Luc. 2.

illa quoque subiectione nonne honorauit? Quod ergo Christus ipse in sua Matre honorauit, quis tandem Christianus honore dignum esse negabit? An non hoc ipsum sancta illa mulier Elizabeth, & Spiritu Sancto plena, singulariter in beata Virgine venerata est, quum diceret, *Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui?* id est, ideo benedicta, quia tantam prolem habitura es? Nam & Angelus quum hanc B. Virginem eodem titulo exornasset, & *inter mulieres benedictam* prædicasset, illaque, pro sua modestia & humilitate, hac audita salutatione non inflata, sed turbata esset, eius salutationis rationem reddens Angelus subiunxit. *Ne timeas Maria: inuenisti enim gratiam apud Deum.* Et quam gratiam tandem, vt propter illam benedicta prædicetur? Sequitur. *Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum. Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, &c.* Ecce idem ab Angelo posteaq; à S. Elizabetha, Angeli verba ex affatu diuino repetente, *benedicta* nuncupatur & prædicatur, quia talem ac tam benedictum fructum paritura erat. Rursum an non hoc ipsum eadem Elizabetha præcipuo affectu venerabatur quum diceret, *Vnde hoc mihi, vt Mater Domini mei veniat ad me?* Non dicit, *Vnde hoc mihi, vt quæ gratia plena est, quæ Angelo credit, in quam Spiritus Sanctus superuenit, & virtus altissimi obumbravit, veniat ad me?* Quæ tamen omnia verè & piè dicere poterat. Sed hæc omnia tacens, & quod in ea summo honore dignum erat attingere volens, dixit: *Vnde hoc mihi vt Mater Domini mei veniat ad me?* Non solum, ipsum in Matre Christi sanguinem veneratur, sed illud vnum præ cæteris omnibus veneratione dignum iudicat. Age enim. Mater Domini nostri est. Quis igitur huius Domini seruus, eam, vt Domini sui Matrem, hoc ipso quod Mater Domini sui est, præcipuo quodam & singulari honore efficiendam esse, dubitare poterit? An quisquam subditus est, qui Regis sui matrem, hoc ipso quod mater est, singulari aliquo honore prosequi recusabit? Quid? An Matrem Domini esse secundum carnem, res ipsa per se summa veneratione digna non est? Quum illud canticum diuinissimum B. Virgo pronunciarer, *Magnificat anima mea Dominum, & exultauit spiritus meus in Deo salutari meo, quia respexit humilitatem ancille sue,* quod aliud beneficium ipsi in particulari à diuina bonitate impensum prædicat, quam quod filij Dei se Matrem esse, vt Elizabetha professæ est, cerneret? Quando adiecit, *Ecte enim ex hoc beatam me dicent*

Beata, quia mater filij Dei. omnes generationes, cur ex hoc, cur ab eo tempore, nisi propter id quod sequitur? *Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius?* Et quæ illa magna erant quæ tecit illi potens Deus, quàm quòd, iuxta Angeli verbum, filium Dei paritura erat? Hæc sunt magna quæ tecit huic Virgini Marii Deus, in hoc respexit humilitatem huius virginis. Ex eo demum tempore beata ab omnibus generationibus prædicabitur, quia Mater Domini omnium est. Hanc sibi factam ineffabilem gratiam, exultans in Deo salutari suo, his verbis prædicavit. Cætera quæ in hoc hymno sequuntur, ad totius humani generis beneficium ac redemptionem pertinent. Sed in primis illis versiculis, *quæ illi magna fecit Deus, & quomodo ipsius humilitatem respexisset, & cur ipsa beata prædicanda esset, quia videlicet Mater filij Dei futura erat, aut iam erat potius, cum ingenti spiritus exultatione de prædicat. Quod ergo tanta exultatione & gratiarum actione dignum putavit, ma hæc virgo iudicavit, & Spiritus Sancti in Scriptura diuinitus reuelata contestatum relinquere voluit, videlicet quod Mater Domini omnium esset, hoc ipsum quoque nos cum summa animi exultatione non prædicabimus? De hoc ipso nos Deum nostrum non magnificabimus? Ex hoc ipso nos beatam esse hanc virginem non profitebimur? Ipsa nos virgo Mater, ipsum Euangelium, ipse Spiritus Dei, si secus fuerimus, summæ nos & ingratitude & impietatis arguet.*

Caluini putida calumnia.

Sed vnus Calvinus, homo impius & ingratus, eos qui hunc solum sanguinis honorem in B. Virgine Christi Matris efferunt, *ridicula superstitione* laborare iudicat. Dico solum sanguinis honorem, quem solum puer Iesus in illa venerabatur, quem solum sancta mulier Elizabetha prædicabat, quem solum ipsa mater B. Virgo diuino Spiritu excitata solent cantico celebrabat. Solum, inquam, non quasi aliud nihil in hac B. Virgine aut honorandum censeamus, aut non honoremus, sed solum, quia seorsim & per se hoc vnum confideratum, præcipuo quodam honore dignum esse asserimus. Ad id quod Caluinus, *posthabitis omnibus aliis.* Sed illa additio non nisi ad calumpiam inseritur. Nos enim Catholicum quum B. Virginem Christi Matrem præcipuo quodam honore prosequimur, ipsum quidem in ea sanguinis honorem asserimus, & hoc ipsum, quod Mater Domini nostri fuit, magno opere honoramus; non tamen posthabitis omnibus aliis non contemptis aut neglectis aliis in ea virtutibus; virginitate perpetua & illibata, fide fortissima, humilitate & obedi-

dientia, charitate, totaque vitæ puritate illa virgine digna, quæ *plena gratia* ab Angelo salutari meruit: Non, inquam, istis aut neglectis aut posthabitis, sed vnâ cum istis, ipsum in ea sanguinis honorem efferimus: quem aded non effert Caluinus cum suis, vt cum efferri aut prædicari non debere, ex aliis Euangelij verbis probare contendat. *Reprehensa* (inquit) *fuit à Christo mulier, quæ ex media turba clamabat, Beatus venter qui te portauit.* Esto: fuerit à Christo reprehensa quæ sic clamabat. An verò illa reprehensionis causa fuit, quòd Matrem Christi quasi Matrem Domini sui beatam prædicauit, sicuti nos Catholici in B. Virgine sanguinis honorem efferimus, quia Mater Domini nostri, Mater Redemptoris mundi, Mater filij Dei fuit? Nihil minus. Certum est, illam mulierem, si reprehensa fuit, ideo reprehensam fuisse, vel quia vulgari mulierum more, audita Christi sapientia, felicem illam Matrem dixerit, quæ tantæ sapientiæ filium genuerit, nihil amplius de eo vel de Matre eius cogitans quàm quæ de viro aliquo sapiente, qui parentum suorum honor sit, (honor quippe matris filius sapiens) vulgus hominum cogitare solet, vel quia tempore & loco non suo in huiusmodi verba prorupit, quum Christo tunc apud populum concionante, nec Matris suæ nec ipsius laudibus extollendi, sed doctrinæ cælestis, quam concionabatur, audiendæ, operibusque exequendæ tempus esset. Nam & sic *Matth. 12.* quum aliàs eo concionante diceretur, *Ecce mater tua & fratres tui te foris expectant,* respondit. *Quæ est mater mea, & qui fratres mei, nisi qui voluntatem Patris mei faciunt:* vbi non negauit matrem aut fratres suos id esse quod erant, sed doctrinam suam, cui tunc instabat, & obedientiam mandatorum Dei, suis auditoribus commendare voluit. Atqui Catholici Christiani quum hæc verba tam in Christi quàm in Matris suæ laudem recitant, decantant, prædicant, *Beatus venter qui te portauit,* &c. nec tam exiles cogitationes habent, nec aliqua importunitate Christi negotia perturbant. *B. Virginè cur Catholicici prædicant.* Catholici hæc verba imitantes dicunt: *Beata viscera Maria virginis, quæ portauerunt æterni Patris Filium.* Planè cum Angelo Gabriele, benedictam inter mulieres Mariam prædicant, quæ *concepit in utero, & peperit filium, qui filius Altissimi vocaretur.* Si enim Angelus antequam adhuc conciperet (ait enim, *concipies, & paries*) benedictam illam deprædicat propter partum futuram, quidni multo magis post tam

benedictæ prolis partum, & propter illum iam de facto præstitum, benedictam illam prædicamus? Rursum cum S. illa Elizabetha benedictam illam prædicamus *propter benedictum fructum ventris sui*. Quare tametsi hæc mulier clamans de turba quum concionabundus Christus populum doceret, à Christo reprehensa fuisset, nullo modo tamen ad Catholicorum hodie pietatem illa reprehensio pertineret.

Iam verò nec à Christo reprehensam hanc mulierem fuisse, aut aliquid superstitiosè dixisse, (vt vult Caluinus) sed verba pietatis plena protulisse, multi doctissimi Patres eadem acclamatione vsi satis superque docent. Simili quippe vitur

*Serm. in
Natiu.
Domini.*

Gregorius Nyssenus his verbis. *O beatum uterum illum qui bonitatis præstantia ad se animi traxit bona. In reliquis enim omnibus vix animus purus Spiritus Sanctus præstantiam capit. hic autem caro fit Spiritus receptaculum.* Simili vitur eadem

*In Serm.
de laudib.
Virginis.*

que sæpe reperita Epiphanius. *O uterum, impollutum habitum circumculum cælorum, qui Deum incomprehensum, in te vere comprehensum portasti! O uterum cælo ampliorem, qui Deum in non coarctasti! O uterum habentem inextinguibile lumen spiritus lucentis gratia!* Nec dissimili vitur Augustinus. *O virgini Dei genitrix gloriosa, ô sublimis puerpera, cuius visceribus archor cæli terræq; committitur!* Et rursus. *O fœmina super feminas, quæ & virum non cognouit, & virum in utero circumdedit!* Et quid miramur si hunc ipsum sanguinis honorem in hac beatissima Dei matre Patres venerantur & laudibus efferrunt, quando ipse Spiritus Sanctus in Scriptura diuinitus inspirata, rem eandem, quasi summa admiratione & veneratione dignam, aliquot antè seculis prædixit? Clamat Ieremias

*Serm. 35.
de Sanctis
& 9. de
tempore.*

Ierem. 31.

Propheta. *Creauit Dominus nouum super terram, fœmina circumdabit virum.* Hoc nouum & inauditum Dei opus, quod ipse sua infinita potentia creauit, quod fœmina circumdaret virum, id est, prolem in utero haberet, quæ perfectus vir erit antequam nascatur, perfectus, inquam, non mole corporis sed vnione diuinitatis, quis negare poterit vt summa admiratione, ita pari veneratione dignum esse? mulierem ergo quæ in Euangelio exclamauit, quum huius viri cœlestem sapientiam audiret, *Beatus venter qui te portauit*, si ex his verborum Christi, & non ex affectu humano illa verba dixit, nullo modo à Christo reprehensam fuisse existimari debet. Sanè ipsa Sibylla Tiburrina, quam de Christo, sicut ceteras Sibyllas, spiritu prophetico vaticinatas fuisse nullus dubitat

dubitar Christianus, eisdem ferè verbis Messiaz Matrem deprædicat:

O nimum fœlix celo dignissima Mater,

Qua tantam sacro lactabit ab ubere prolem!

Quæ sanè carmina cum aliarum Sibyllarum vaticiniis si quis nouatorum Sibyllina esse negauerit, agat cõtra Xystum Betuleium, eiusdem farinae hominem, qui ea in lucem euulgauit. Sanè venerabilis Beda hæc verba apud Lucam exponens, ita scribit. *Magna deuotionis & fidei hæc mulier ostenditur, qua scribis & Phariseis Dominum tentantibus simul & blasphemantibus, tanta eius incarnationem sinceritate cognoscit, tanta fiducia conficitur, ut & presentium procerum calumniam & futurorum hereticorum confundat perfidiam.* Sed & doctissimus Augustinus, quem imitari solet Beda, hanc mulieris confessionem ita probat, ut non suo tantum, sed & alio-

In Lucam
lib. 4. cap.
49.

Tract. 10.
in Euang.
Ioan.

tum piorum nomine eam ab illa factam fuisse affirmet. Sed ad Caluinum redeamus, qui omnino reprehensam à Christo propter hæc verba mulierem fuisse affirmat. Quomodo hoc probat? Ait. *Respondit enim Christus: Quin potius beati qui audiunt verbum Dei.* Primum, impostor iste verbum Dei corrumpit. Non enim dixit Christus, *Quin potius*, sed, *Quinimo*: quod etiam verbum in sua translatione apud Lucam retinuit Caluinus: & Beza vertit, *Imò verò*: vbi nulla est comparatio aut auxesis (quasi *μᾶλλον δὲ* Lucas scripsisset) sed simplex adiectio, quam vox Græca *μᾶλλον γὰρ* manifestè insinuat. Vult enim dicere Christus: Non solum beatus venter, qui me portauit, sed & reuera beati illi sunt qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud. Tu me matremque meam beatam prædicas. Sed hæc prædicatio huius temporis ac loci non est. Ego illos beatos prædico qui verbum Dei audiunt & custodiunt. Impius tamen Caluinus textum corrumpens, pro *Quinimo* legit, *Quin potius*, pro simplici assertionem non præcedenti sermone aduersatiua, aut quæ præcedentem corrigeret, sed alterius sermonis affirmatiua, ponit comparationem: quasi diceret Christus magis beatos aut magis honorandos esse qui custodiunt auditum Dei verbum quàm vel ipse, vel mater eius. Hæc enim mulier non matrem tantum Christi, sed & ipsum Christum laudare voluit, imò magis Christum quàm matrem, quia propter Christum laudat matrem: propter filium laudat vterum, laudat vbera. Vnumquodque autem propter quid & illud magis.

Caluinus
textum
corrumpit.

Non

Verbi Dei
custodia
magis per-
ficit, non
magis ho-
norabilem
reddis.

In libro de
S. Virgin.
cap. 3.

2. Reg.
20. 3.

In Prompt.
Cathol. in
festo visit.
B. Virg.

Non est quidem negandum, magis beatam, id est, in causa salutis adipiscendæ magis Deo gratam esse personam illam quæ Dei verbum custodit, quàm quæ carnalem habet quantumvis intimam cum Christo affinitatem, quia illa beatitudo, essentialis quædam perfectio, & rectitudo, & iustitia est ad summam beatitudinem conferens: intima autem cum Christo secundum carnem coniunctio res quidem summa est dignitatis & honoris, non autem summæ virtutis aut perfectionis, aut quæ ad salutem ex se conferat. Et hoc sensu verissimè Augustinus dixit, *Beatior Maria percipiendo filium Christi quàm concipiendo carnem Christi*. Imò quod ad hoc non veretur, *Materna propinquitatis nihil Maria profuit, scilicet ad salutem & iustitiam coram Deo, nisi felicius Christum corde quàm carne gestasset*. Sanè felicius ad salutem perfectionem & ad essentialem perfectionem quod attinet: felicius ad honoris & dignitatis quæstionem quod spectat. Ad dignitatem quippe & excellentiam incomparabilem Virginis hoc imprimis spectasse, quòd *Mater filij Dei* factam iam ex diuinis Scripturis perspicuè demonstrauimus. Tamènim igitur in his Christi verbis aliqua correctio esset & comparatio, vt illud, *Quinimo*, significaret, *quin potius; beati*, id est, magis beati sunt, *qui custodiunt Dei verbum*; tamen nec illa correctio alteram matris Christi beatitudinem negaret, quòd in utero Christum gestasset (non enim quia illud melius, propterea hoc non bonum est) nec illa comparatio dignitatis & excellentiæ beatissimæ Virginis aliquid detraheret, sed altius generis beatitudinem (vt iam explicatum est) commendaret. Sanè in alia Scriptura vbi Dauid amico suo Ionathas dicit, *Quinimo viuit Dominus, & viuit anima tua*, quia non tantum gradu ego morsq; diuidimur; illud, *Quinimo*, nihil tantam constantem asseuerationem significat. Quare Vatablus in locum sanctæ peritissimus, illud, *Quinimo* vertit, *Et profecto*. Quorum utrumque se hæc res habeat, B. virginem Mariam hoc ipso quòd Christum in utero gestauit, & mater Domini nostri esset, summo honore ac veneratione singulari profectam esse, summæque dignitatis & excellentiæ habendam esse, non solum ex Scripturis iam allegatis, sed præterea sapientissimorum Patrum elogiis manifestè constat, quod alio in loco bono numero cõgessimus: quæ idcirco hoc loco non repetimus. Illud vnum hoc loco annotabimus, beatissimam hanc Virginem ex eo quòd mater Christi fuit, maximè ex causa maximo honore dignam prædicari, quod

ut talis mater esset, & tanto filio concipiendo ac pariendo idonea, maxima gratiarum vbertate donata, maxima totius vitæ puritate imbuta, & ad altissimum perfectionis gradum euecta fuerit: quum dubitari nequeat, Deum qui ad tam excellentem finem illam ordinauerat, media quoque suppeditasse quæ ad talem finem vilo modo desiderari possent. Quare quum matrem Christi veneramus, & beatam esse prædicamus, quæ filium Dei in vtero gestauit, illam cum vniuersa illa perfectione tantæ matri collata consideramus, & non ut vulgarem matrem quæ carne tantum gestarit, ad quod gestandum magis idonea non esset quàm quæuis alia mulier. Quibus ita explicatis, Caluini hoc loco cauillationes quàm inanes ac fuitiles, addo etiam impiæ fuerint, satis perspicuum euasit.

17. *Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscet de doctrina, vtrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar.*

Hæc Christi verba miro artificio inuertit & à vero ac genuino sensu longissimè lectorem abducit Caluinus. Quid sit voluntatem Dei facere, & hoc nihil aliud esse quàm Dei mandata, quæque ille vult & iubet, opere præstare, contra alias & varias Caluini corruptelas ad alia S. Euangelij verba iam in hoc opere iterum atque iterum ostendimus. Hæc enim verba, *facere voluntatem Dei Patris*, nunquam in recto sensu accipere aut admittere voluit Caluinus: quando ei stetit semel sententia, voluntatē Dei (faciendo quæ ei placita erant) nullo modo facere; sed mandatorum Dei obseruatione desperata, in sola sua fide conuiescere. Sed hoc loco, quia *facere voluntatem Dei Patris*, ponitur à Christo ut medium & via ad ipsam fidem consequendam, vetus illa cantilena, quod huiusmodi verbis fides commendatur, locum habere non potuit. Hic enim dicit Christus. *Si quis voluerit voluntatem Dei facere, cognoscet de doctrina, vtrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar*: id est, fidem doctrinæ meæ adhibebit, tanquam diuinæ, & nõ à me tanquam homine priuato, sine Dei mitterentis mādato, & sine Dei suggerentis Spiritu adiuuentæ. Docet ergo Christus voluntatem & pium desiderium faciendæ voluntatis Dei, voluntatē, inquam, non otiosam, desidem, fluctuantem; sed firmam; alacrem, & actiuam, obsequendi Deo in omnibus mandatis eius, medium & dispositionem

*Suprà ad
Matthæi
cap. 5. &
7. & 12.*

tionem esse egregiam ad fidem Christi verbis adhibendam. Quod enim dicitur *cognoscat*, significat eum ad cognoscendum rectè disponi, nec impedimentum habere cognoscendi. Voluntatem igitur hominis pravam, ira, odio, invidia, superbia, aut pravis quibusque cupiditatibus oblectam, graue impedimentum esse docet Christus, quo minus caelestem & diuinam esse Christi doctrinam cognoscat: sicuti doctissimi

Lib. 4. ca. 43. in Ioã. Homi. 48. in Ioan.

Iean. 15.

olim interpretes Cyrillus & Chrysostomus hoc loco annotant. Voluntas autem recta & diuinæ voluntati conformis medium & dispositio est accommodatissima, ad cognoscendam doctrinam Christi ex Deo esse, id est, ad certam & firmam fidem illi adhibendam. *Cognoscere* enim pro credere accipitur: sicut in hoc Euangelio alibi: *Hæc est vita æterna ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Apertus & luculentus hic est Christi verborum sensus.

Nunc ut ea corrumpat Calvinus videamus. *Excipit hic Christus* (ait Calvinus) *rectum iudicium manare ex timore Dei & reuerentia. Ideo si animos habent ad timorem Dei compositos, facile agnituros an verum sit nec no quod prædicatur.* Verum quidem est, timorem Dei & reuerentiam illis necessariam esse qui de rebus diuinis rectè iudicare volût, & (quod postea dicit) *pietatem & studium obsequendi Deo: id est, si præparati sumus in Dei obsequium, minimè illum nobis defuturum, quin Spiritus sui luce affulgeat, ut discernere liceat inter veritatem & mendacium: præfractos autem & indociles iustam suam*

Calvinus verba Christi corrumpit.

argumento in festo S. Mathiæ Apostoli in Promptuario Catholicum multa depromptimus. Sed verba Christi multo plura dicunt, & non solum reuerentiam quandam erga Deum ac studium obsequendi Deo significant, quo quis videlicet præparatus sit ea credere quæ Deus dicit (de hoc enim solo obsequendi studio loquitur Calvinus, quum illud animo præfracto & indocili opponat) sed præterea studium ac voluntatem faciendi mandata Dei, id est, vitam ab omni crimine & affectu peccati puram, quod nec vno verbo attingit Calvinus, ut bonorum operum iustitiam aut sanctitatem hoc loco commendari lector aduerneret. Atqui studium aut voluntas faciendi voluntatem Dei Patris (sicut Christus hinc loquitur) non est tantum studium obsequendi Deo, ut dociles simus verbi eius auditores, sed est præterea studium obsequendi Deo

Deo, vt obedientes & affidui simus legis eius factores. Lex enim Domini, voluntas eius : & factor legis Dei voluntatem Dei facit, vt supra ex Scripturis docuimus. In hoc ergo lectorem fallit Calvinus, Christi que verbis abutitur, quod quæ Christus de studio & voluntate faciendi mandata Dei dixit, vt simus legis factores, hoc ille de studio & voluntate obsequendi verbo Dei exponit, vt simus dociles eius auditores.

*Ad Matt.
cap. 12.
vers. 50.*

Porro Christum de illa voluntate faciendi voluntatem Dei loquutum fuisse quæ ad legis diuinæ executionem pertinet, verba statim subsequenter demonstrant. Volens enim ostendere Iudæos talem voluntatem non habuisse, ideoque de doctrina eius cognoscere non potuisse, ait illis : Nonne Moyses dedit vobis legem, & nemo ex vobis facit legem? Quid me quaritis interficere? id est, minimè mirum est si tantum abest vt doctrinam meam ex Deo esse cognoscatis, vt etiam me interficere quæritis, quum nemo vestrum legem seruet quam Deus per Moysen dedit, quum faciendi voluntatem Dei Patris, qui hanc legem dedit, nulla in vobis voluntas, nulla cura sit. Sed si vera in vobis pietas esset, vera voluntas obsequendi Deo, & custodiendi legem eius, nec me vlllo odio prosequeremini, & meam doctrinam ex Deo esse facile cognosceretis. Si quis enim Dei cultor est, & voluntatem eius

Ioan. 9.

facit (dixit ille cæcus à Christo tam animo quàm corpore illuminatus) hunc Deus exaudit: eius cor suo Spiritu illuminat. In animam quippe maleuolam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Quum igitur doctrinam Christi ex Deo esse cognoscere Iudæi non poterant, nec potest quisquam absque fide, quæ Spiritus sancti donum est, Spiritus autem sanctus hypocritas fugiat, & legis diuinæ transgressores (illi enim corpora habent subdita peccatis) inhabitare (hoc est, sua luce & gratia donare) recuset; accommodatissimè Iudæos Christus ad mandatorum Dei piam ac sedulam obseruationem reuocauit, vt cognoscerent de doctrina eius quòd ex Deo esset. Voluntas quippe faciendi voluntatem Dei, studiosa ac sedula est mandatorum Dei executio.

Sap. 1.

*Voluntas
obsequendi
mandati
Dei est via
ad credendum.*

Quam Christus diceret, Cibus meus est vt faciam voluntatem eius qui misit me, vt perficiam opus eius, nonne ardentissimum desiderium ac voluntatem suam expressit opere exequendi munus sibi iniunctum docendi, prædicandi, operibus beneficis & admirandis homines ad fidem alliciendi? An timorem tantum ac reuerentiam vel animum docilem his verbis expressit Christus? Clarum & perspicuum est, de illa Dei

Ioan. 4.

volun

voluntate facienda loquutum illum esse, quæ ad mandatorum, quæ à Patre accepit, executionem spectabat. Idem eum hoc loco sensisse dubitandum non est, ut & noster quoque eibus atque ardens desiderium sit, faciendi voluntatem Dei, & obsequendi mandatis eius, ut sic idonei simus ad cognoscendam & amplectendam doctrinam eius. A vero igitur sensu longè lectorem suum abduxit Calvinus, ne observationis mandatorum Dei aliqua hinc doctrina tradi videretur.

*Calvinus
seductor
studiosus.*

Calvinus ubi in genere lectorem ita ludificasset, ad quædam facti species descendit, ut ludificet magis. *Hinc* (inquit) *apparet quam perperam & stultè hodie permulti, dum errandi periculum metuunt, hac trepidatione sese impediunt ab omni discendi studio, quasi frustra dictum sit: Pulsate, & aperietur vobis.* Atripit occasionem impostor, ubi nulla planè datur, ut tanquam verus seductor & studiosus ab auita & recepta multorum seculorum fide Christiana homines Christianos abducatur, & ut post stabilitam annis 1500. doctrinam, post tot Martyrum confessiones, post tot Concilia, tot Patres, tot Pastores & Doctores, iterum adhuc quæramus, quid credendum sit, ut errandi periculum non metuamus; quia semper pulsandum, semper quærendum, nunquam in certa aliqua & firmata fide acquiescendum est. Si enim in vlla tandem hinc acquiri potest, cur non post tot secula fidei Christianæ toto orbe propagata, cur non post tot Concilia, tot & tam illustres Ecclesiæ Doctores, tot Episcopos, tot Pastores? Aut si nunc de nouo quærendum & pulsandum est, auctore Calvino, ubi iam cum eo ad tempus insanimus, an etiam eo sublato, adhuc cum alio nescio quo nouo hæresarcha insanire oportebit? Iterum pulsare & quærere debemus, quia frustra dictum non est, *Pulsate, & aperietur vobis?* Ecce post Calvinum decessit nunc in Polonia & Transilvania noui Magistri, nec Christum esse verum Deum, nec in tribus personis vnum Deum esse adorandum, adeoque Trinitatis vocabulum esse expellendum. An omni erroris metu abiecto (ut hinc suadet Calvinus) iterum ab his Magistris nouis discemus quæ sit reuerentia, quia frustra dictum non sit, *Pulsate, & aperietur vobis.*

*Calviniana
doctrina
præcipitium.*

Ad hoc omni erroris præcipitium, ad hanc dementiam incubuit cognoscere de doctrina Christi, vtrum ex Deo esset, an à seipso loqueretur, nobis quoque perpetuò incubat errorum doctrina ex Deo sit, an à seipsis loquantur. Ceterum vnum

vnus nos Christum nouimus, nō plures. Ille vnus Magister
 noster est: alios non quærimus. Vnam legis translationem
 nouimus, vnus redemptorem, qui omnia instauraret, non
 frequentes translationes, non aliam vllam religionis instau-
 rationem. Quam ille semel doctrinam tradidit, illam aliis
 postea docendam concedidit, cum quibus vsque ad consum-
 mationem seculi omnibus diebus se affuturum promisit: illam
 Ecclesiam condidit, contra quam porta inferi non proualerent.
 Illos Pastores & Doctores dedit, qui sanctos eius consumma-
 rent, & corpus adificarent, donec occurramus omnes in agnitio-
 nem filij Dei. Denique illos ad docendum misit, quibus Spiritum
 Sanctum daret, qui eos doceret omnem veritatem in æter-
 num. Amplius igitur quærendi aut pulsandi, aut ab aliis
 quàm quos ipse ab exordio misit, quique iis ad nostra v que
 tempora perpetuò successerunt, discendi locum non reliquit.
 Quum noui exurgunt Magistri, qui præter acceptam à Pa-
 storibus nostris fidem, nouam doctrinam adferunt, quos he-
 reticos, & lupos, & latrones, & falsos Prophetas, Scriptura vo-
 cat, didicimus à Christo non ab illis discere, nec ad eorum fo-
 res pulsare, (vt lupo ipse Calvinus hinc hortatur) sed ab illis
 fugere, eorum voces non audire, ac neque illis Aue dicere.
 Postremò quomodo & quatenus in causa religionis quæ-
 rendum nobis est, infra suo loco vberius dicemus.

Sed addit adhuc Calvinus quædam, quibus impium suum
 ac detestabile consilium lectori reddat probabile. Nos po-
 tius (inquit) si Deo toti in obsequium sumus addicti, spiritum
 discretionis ab eo nobis datum iri non dubitemus, qui perpe-
 tuus sit dux ac director. Si alijs fluctuari libet, sentient tandem
 quàm vani sint ignorantia sua pretextus. Suadet seductor im-
 pius, vt adhuc pulsemus & quæramus quid in nouis de fide
 controuersis (tales enim postea recenset de orando pro de-
 functis, & de purgatorio) sentiendum sit, quia in hac inqui-
 sitione spiritum discretionis Deus nobis dabit. Atqui popu-
 lus fidelis, quem hinc alloquitur Calvinus, non spiritum di-
 scretionis à Deo expectare, sed spiritum obedientiæ & sim-
 plicitatis fidei à Deo precari debet. Spiritus discretionis, quo
 possunt probari spiritus an ex Deo sint, non penes totum po-
 pulum, sed penes illos est, quos posuit Spiritus Sanctus re-
 gere Ecclesiam suam. Populi fidelis est, Prepositis suis obedire
 & subiacere, vt Paulus docet; ac diligentissimè cauere, ne
 sicut serpens seduxit Euam astutia sua, ita corrumpantur sen-
 sus illorum, & excidant à simplicitate, qua est in Christo. De-

Matth. 13.

Heb. 7.

Ephes. 1.

Matth. 28.

Matth. 16.

Ephes. 4.

Ioan. 14.

Quærenda

amplius

noua fides

non est.

Tit. 3.

Ioan. 10.

2. Epist.

Ioan.

Ad cap.

Ioan. 8.

ver. 21.

Spiritus o-

bedientiæ,

non discre-

tionis, po-

pulo fidelis

necessa-

rius.

Act. 10.

Heb. 13.

2. Cor. 11.

Ephes. 4. dit Christus Pastores & Doctores ad consummationem sanctorum, id est, ad corroborandos fideles, ne circumferantur omnino vento doctrina. Illos ergo audire, illis adherere, illis obedire debent, ut ab omni errore immunes ac liberi sint, non sibi ipsis spiritum discretionis vendicare, aut illum à Deo expectare. Vox hæc Caluini, Pulsate & querite intrepide spiritum enim discretionis dabit Deus, est illa Diaboli vox. *Caluini vox, diaboli vox. Matth. 4.* Mitte te deorsum: Angelis enim suis mandauit de te, ut non offendas ad lapidem pedem tuum. Mittit se deorsum qui Catholicæ Ecclesiæ Magistris, quos Christus posuit, derelictis ad novos sectarios, quos Satanas mittit, ab illis veritatem exploraturus transit. Quare quod adhuc subiungit Caluinus Diabolicæ tentationis peregrina confirmatio est. *Caluinus ad blasphemandos Sanctos p. 116.* Certe (siquit) quicumque hodie hæsitant, & dubitationem suam ferre malunt, quàm legendo vel audiendo sermone inquirere vbi sit Dei veritas, eos in generalibus principijs secure Deum contemnere videmus. Dicit hic se pro mortuis precari, quia sermone suo diffusus, quod de purgatorio commenti sunt peruersi homines, damnare non audeat. Ille negabit sibi tantum acuminis, ut inter puram Christi doctrinam & adulterina verminum figmenta distinguere possit. Interim & ille scortari, & hic furari ac peierare non cessabit. Hæc Caluinus. Homo impius ad blasphemandos Sanctos natus, scortari omnes, fures ac periuros esse debaccharur, quotquot in fide fundati ac radicati, nouis doctrinæ ventis circumferri nolunt, nec ad cuiusuis hæretici strepitum commoueri, siue ille Lutherus sit, siue illi ex diametro contrarius Caluinus, siue ab utroque hostiliter dissentiens Rotmannus Anabaptistarum Pater, siue hos omnes ex alto despiciens Gregorius Paulus Trinitarum dux, aut Franciscus David sanctissima Trinitatis oppugnator ter impius. Vult quippe Caluinus Epicureos omnes & omnium flagitiorum mancipia esse, scortatores, fures, periuros, qui contenti antiqua maiorum suorum, totiusque Ecclesiæ Christianæ per tot secula continuata fide, doctrina, religione, in nouas istas sectas inquirere nolunt, sed ab oratione pro defunctis in Christo fidelibus cessare. Secundo Deum contemnunt, Caluini iudicio, qui legendo vel audiendo sermone non inquirunt vbi sit Dei veritas. Quasi videlicet hodie primum Christus mundo ignosceret, quasi hodie Dei veritas patefieri coepisset, quasi nulla hæctenus in Christianum fides, nulla veritatis doctrina, nulla religio Deo gratia apud homines toto orbe Christianos agnita aut credita foret.

fuerit. Atqui si scripturis credimus, non Caluino; ille Deum
 securè contemnit, ille vt ethnicus ac publicanus quasi Deum
 ignorans viuit, qui Ecclesiam non audit: ille Christum sper- *Matth. 18.*
 nit, & pro ludibrio habet, qui Præpositos Ecclesiarum à *Luc. 10.*
 Christo datos spernit. Ille sermonem Christi non seruat, sed *Ioan. 15.*
 despicit, qui sermonem eorum, quos ille misit, seruare ne-
 gligit. Quo constituto, nouis hæresiarchis aut hæresam Ma-
 gistris (qui contra stabilitam in Ecclesia Dei fidem noua
 gariunt, spargunt, obrudunt) autem qui præbet, qui au-
 apud illos sit Dei veritas inquit, expressum Dei manda-
 tum securè cõtemnit; Ordinem à Christo institutum super- *Caluiniani*
 bus violat; certis & euidentibus Christi p̄missionibus in- *Præcipitij*
 credulus contradicit; Christi veritatem ac Dei prouidẽtiam *exitus.*
 in dubium reuocat; fidem ac salutem suam certo discrimini
 exponit; hæsitans in fide fidelis esse desinit; toti Christiano-
 rum societati iniuriam facit; ouicula gregis Christi amplius
 non est; ex hœdis in sinistra collocandis est; reprobis &
 subtractionis filius in certam perditionem factus est. Hic
 Caluiniani consilij finis & exitus est. Hoc ille venenum ex
 sanctissimis Christi verbis suxit: *Qui voluerit facere volun-*
tatem Dei, cognoscet de doctrina, vtrum ex Deo sit.

*Nõne Moyses dedit vobis legem, & nemo ex vobis
 facit legem?*

PUleham hîc sibi occasionem nactus esse visus Caluinus
 est, in Catholicam Ecclesiam eiusque præcipua membra
 excurrendi, idem sibi in Ecclesiam licere existimans quod
 Christo in Pharisæos ac Iudæos licuit. *Qui hodie (inquit)*
sunt acerrimi Euangelij hostes, & maximè strenui vindices Pa-
patus, nihil habent ad fauorem magis plausibile quàm quòd
zeli ardore incitantur. Caterùm si excutiat eorum vita, om-
nes turpibus flagitijs operti palàm Deo illudunt. Quis in Papa
curia crassum epicurismum regnare nescit? An ita verecundè
fræditatem tegunt Episcopi & Abbates, vt aliqua religionis
species appareat? Monachi etiam & similes rabula nõne sic
ad omnem nequitiam, ad libidinem, auaritiã, & quæuis sce-
lerum monstra, proiecti sunt, vt vita eorum Dei prorsus esse
oblitos clamitet? Nunc verò quum nihil eos pudeat Dei & Ec-
clesia zelo se venditare, an non hoc Christi responso frenandi
sunt? Hæc impurus ille. Sed ad hanc frædam & impuro Cal-
uini pectore dignam accusationem nihil aliud respondere *Catholici*
cleri accu-
satio rej-
citur.

opus erit quàm quod Christus hypocritis adulteram mulierem accusantibus respondit: *Qui vestrum sine peccato est, primus in eam lapidem mittat.* Quid enim vel olim ipso Calvinus in eam lapidem mittat. Quid enim vel olim ipso Calvinus in eam lapidem mittat. Quid enim vel olim ipso Calvinus in eam lapidem mittat.

Infrà cap. 8. ver. 7. no fœdus (de quo infrà plura dicemus) vel toto Calvinistarum grege, eorum imprimis qui Calvinismi maximè strenui vindices ac ministri sunt, si eorum excutiatur vita, rapacius, crudelius, aut etiam impurius inuenietur? Vnus Beza turpissimis flagitiis operus, ad eò parum verecundè suam fœditatem contexit, vt de ea etiam pudendo carmine gloriari, Deoque ac toti mundo palàm illudere voluerit, vt proximo mor tepite ostēdetur. Quare (quod partim suprà in Mathæo ostensum est, mōxque infrà ostendetur) de te, Calvine, cuiusque hæc fabula narratur mutato nomine. Deinde si Romanæ Ecclesiæ peccata Calvinum & suos scandalizarunt, tria aduertere debere. Primum, sicuti Christus non obstante Scribarum &

Matt. 24. Phariseorum varia nequitia, iubet tamen populum *seruare & facere ea quæ dicunt, quia supra cathedram Moysi sederunt* sic à Romanæ Ecclesiæ obedientia, quæ Christi & Petri cathedram tenet, recedere eos non oportebat, sed ea quæ dicunt facere & seruare. Alterum, non hæc esse peccata totius orbis, totius Ecclesiæ Catholicæ seu vera seu falsa, sed partium in ea, ideòque totius orbis Christiani communionem propterea deserendam non fuisse: sicuti olim Donatistis et simili calumnia & scandalo schisma facientibus sapienter respondit Augustinus. Tertium, nec Christum esse Calvinum, qui tantum sibi arrogare debeat vt iudicet, arguat, cōdemnet, sicuti Christus potuit; nec Iudæos aut Phariseos, sed Christianos & Catholicæ Christi Ecclesiæ præpositos esse, quos redarguit homo ipse hæreticus, & variis flagitiis contaminatus. Postremò, illud imprimis tam Calvinum quàm omnes horum temporum hæreticos attendere oportuit, minime omnium idoneos illos esse aut peccati accusatores, aut virtutis ac pietatis vindices, quorum perpetua doctrina est, legem mandatorum à nemine seruari posse, bona opera non esse salutem necessaria, homines ex sese impios & imputos, ex sola Christi iustitia & sanctitate illis per fidem imputata coram Deo iustificari, pro iustis ac sanctis haberi, denique iustissimum quemque desiderium quidem & studium bene agendi habere, sed huius desiderij effectum non consequi, quod impius Calvinum in ipsa persona Pauli docere, alio loco docuimus. Si enim nec ad salutem aut iustitiam necessaria, nec cuiquam possibilia sunt Dei mandata & opera bona, quæ tandem con-

De unit. Ecclesiæ cap. 2. & Epist. 163.

Calvinista peccati arguere neminem possunt, qui peccati regnum crexerunt.

In cap. 7. ad Rom. ver. 22.

sequa

sequentia vel id à Catholicis flagitant quod fieri nequit, vel ob id Catholicam Ecclesiam taxant, lacerant, refugiunt, quod ad salutem ac iustitiam nihil pertinet? Quæ in huius generis criminatione apud Calvinum & alios frequentissima, tam Caluino quàm aliis, semel & sufficienter responsa sunt.

38. *Qui credit in me, flumina fluent de ventre eius aqua viua.*

V AFRÈ hunc locum tractauit Calvinus, & quum verbo dicat, *proprie hic agi de virtute Spiritus qua renascimur in Christo, ac efficimur noua creatura*, eorum sententiam reiiciens qui non nisi de donis visibilibus Christum hinc agere volunt, re tamen ipsa omnem illam virtutem Spiritus qua renascimur in Christo, & nouæ creaturæ in Christo efficimur, penitus excludit atque subuertit; totamque hanc Spiritus virtutem in sola fide constituit. Sensus (inquit) est, *Spirium instar viui & semper irrigui fontis esse in credentibus, ut Paulus ad Rom. 8. 10. testatur ipsum in nobis esse vitam, quamuis adhuc in reliquijs peccati mortis materiã circumferamus. Et sanè quum quisq; pro fidei suæ mensura donorum Spiritus compos fiat, non potest in hac vita solida eorum plenitudo constare. Verùm sic fideles in fide proficiendo subinde ad noua Spiritus incrementa aspirant, ut primitia, quibus imbuti sunt, illis ad vitam perpetui vitam sufficiant. Sed hinc etiã monemur quàm exiguus sit fidei nostra modulus, quum vix guttatim in nobis distillent Spiritus gratia, quæ instar fluminum profuerent, si iustũ Christo locum daremus, hoc est, si fides nos eius capaces redderet. Et paulò post totum locum concludens: Quod nos in terra inopes & ieiuni ac propè inanes spiritaliũ bonorũ iacemus, tarditati & angustia fidei nostræ imputandũ est. Hæc Calvinus, totã Christi doctrinã funditus subuertens. Christus flumina aqua viua de ventre credentiũ fluentia promittit. Calvinus non nisi guttatim in nobis Spiritus gratiã distillare, inopes ac ieiunos ac propè inanes bonorũ spiritalium iacere affirmat. Christus de regeneratione in nouam creaturã loquitur. Calvinus reliquias peccati veluti mortis materiã adhuc nos circumferre asserit. Christus denique de Spiritu gratiæ quæ credentes accepturi erant, interprete Euãgelista, loquebatur. Calvinus de fidei mensura vel angustia potius & tarditate illum loqui exponit. Denique sensus Caluini est, totam hanc Spiritus Sancti virtutem*

Christi doctrinam Calvinus funditus euertit.

- ac gratiam nihil aliud esse quàm quòd Christum omnibus Spiritus donis refertum fide apprehendimus: (ait enim hoc loco, *in Christum nos credere dum eum amplectimur omnibus Spiritus donis refertum*:) vt habere Spiritum Sanctum, eiusque dona nihil sit aliud quàm fide Christum apprehendere, qui Spiritum habet, eiusque dona. Quam eius sententiam rectè hìc & obicure insinuatam supra in lucem eduximus. Ceterum noua in Christo creatura, quæ per Spiritus Sancti dona efficitur, vt ipse hìc Calvinus agnoscit, non est fides Christi cum suis donis apprehendens, sed est (vt Paulus definit) *fides per dilectionem operans*: quæ vt per dilectionem operetur, accipitur à credente Spiritus Sanctus, non pro mensura fidei, sed *pro mensura donationis Christi*, qui tribuit vnicuique prout vult & quantum vult.
- Gal. 5.* Sandè quum de illa virtute Spiritus Sancti Christus loquitur, non quæ momentanea esset, & ad prima fidei rudimenta commendanda daretur, sed quæ credentibus in eum perpetuo largienda esset, & quam filij Dei sitiunt, (præmiserat enim, *Si quis sitit, veniat ad me, & bibat*) sitiunt autem filij Dei non dona illa miraculosa, sed iustitiam & sanctitatem, iuxta illud
- Ephes. 4.* Christi, *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam*, ex utraque controuersiam esse debet, per flumina aquæ viuæ hoc loco colla gratiarum Dei fluente intelligi, quæ in Christum credentibus & in eo regenerati, ad vitæ nouitatem induendam, largitur & copiosè accipiunt, *effuso spiritu s. abunde, & per abundantiam gratiæ & donationis & iustitiæ*, vt Paulus loquitur. Hæc flumina aquæ viuæ designauit Esaias, quum diceret. *Aperiamus supremis collibus flumina, & in medio camporum fontes: penam desertum in stagna aquarum, & terram inuiam in riuos aquarum.* Et iterum. *Effundam aquas super sitientem, & fluentia super aridam: effundam spiritum meum super semen tuum, & benedictionem meam super stirpem tuam.* Sunt promissiones gratiarum, quas Spiritus Sanctus credentibus in Messiam & nouo populo infunder. De quibus iterum idem propheta dixit. *Omnis vallis implebitur*: quia sicut ad valles & loca depressiora copiosissimè aqua defluit, sic in humiles & trementes sermone Dei, quales credentes sunt, *captiuantes intellectum in obsequium Christi*, Spiritus Dei largissimè sua dona infundit, ita vt (iuxta Pauli verbum) *impleantur in omnem plenitudinem Dei*. Quam plenitudinem per fructus Spiritus Sancti in credentibus idem Paulus aliqua ex parte commemorat. *Fructus spiritus est, charitas* (quasi omnium aliorum radix) *gaudium*
- Gratiarum Dei flumina.*
- Tit. 2.*
- Rom. 5.*
- Cap. 41.*
- Cap. 44.*
- Cap. 40.*
- Luc. 3.*
- Esa. 44.*
- 2. cor. 13.*
- Ephes. 3.*
- 19.*
- Gal. 5.*

diuina, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Hæc sunt flumina aquæ viuæ, dona & gratiæ Spiritus Sancti, fluentia de ventre credentium, id est, cor & interiora hominis replentia, indeque ad opera cuiusque virtutis promanantia. Atqui si hæreticis horum temporum credimus, qui omnia opera hominis regenerari & credentis in Christum, immunda & peccato contaminata esse affirmant, adeoque peccatis magis quam virtutibus accensenda (vt impius Calvinus scribit) profectio de ventre credentium in Christum non fluunt flumina aquæ viuæ, sed flumina aquæ fetidæ, obscenæ, & turbidæ: & manet super eos maledictio Prophetica. *Quid tibi vis in via Aegypti, vt bibas aquam turbidam? & quid tibi cum via Assyrionum, vt bibas aquam fluminis? Arguet te malitia tua, & auersio tua increpabit te.* Volunt isti hæretici, homines iam in Christum credentes, & ex Spiritu Dei regeneratos, quasi in captiuitate adhuc vel Aegyptiaca vel Babylonica, id est, in Diaboli captiuitate adhuc constitutos, seruos peccati esse, bona opera Deo placencia operari, & legem Dei seruare non posse, nihil nisi peccare. Sic de aqua turbida regeneratos bibere, & in illa semper impietate eos manere volunt, de qua Propheta eodem loco dicit, *Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ.* Sic mendacem hinc faciunt Christum diserte promittentem, quod qui credi in eum, flumina de ventre eius fluent aqua viuæ.

Chrysof.
 hom. 50. in
 Ioan.

Infirmus.
 lib. 3. c. 17.
 num. 3.

Ierem. 2.

Sed & aliam quoque de hac Spiritus Sancti in credentibus efficacia promissionem propheticam, huic Euangelio conformem, mendaces isti Magistri planè mendacè constituunt. Dicit enim alius Propheta. *Dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum: & spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam vt in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiat, & operemini.* Dicunt hodie hæretici: Homo regeneratus non potest in præceptis Dei ambulare, nec iudicia Dei custodire, nec legem mandatorum seruare, quia impossibilis illa est, ideoque nullis operibus bonis aut ex vlla obseruantia legis possumus Deo placere, aut coram illo iusti censeris: sed sola Christi iusticia, obedientia, sanctitate nobis impurata, & iustificamur & sanctificamur coram illo. At contra dicit Scriptura, *Spiritum Dei in medio credentium facere vt in præceptis Dei ambulent, & iudicia eius custodiant.* Dicit scriptura, *Dabo vobis cor nouum.* Dicunt hæretici, Manet cor vetus. Dicit Scriptura, *Ponam spiritum nouum.*

Ezech. 36.

Scripturis
 hæretici
 contradicunt.

Prouer. 5. *in medio vestri.* & iterum, *Bibe fluenta de medio putei tui.* Dicunt hæretici, Spiritus nouus in medio nostri, id est, nobis inhærens nullus est, sed in solo Christo est, *in quo plenitudinem sui Spiritus Pater deposuit,* ait Calvinus, *nobis impudam.* Dicit Scriptura, *Auferam cor lapideum, & dabo cor carneum.* Dicunt hæretici, Manet adhuc cor lapideum, ad omne opus bonum durum, & ineptum, & inflexibile. Quid est enim cor vetus, & cor lapideum, nisi veteris hominis immunditia, & ad omne pietatis opus duritia, difficultas, impossibilitas? Hanc adhuc ponunt in regenetatis hæretici, quoties legem Dei ab illis seruari non posse, neque vnquam ab aliquo letuatam fuisse impiè dogmatizant. Negant igitur profus hæc flumina aquæ viuæ, hæc dona gratiarum Dei, de ventre credentium fluentia, id est, cordibus credentium inherentia, verèque infusa & permanentia. Negant cor nouum, spiritum nouum, spiritum facientem in præceptis Dei ambulare.

48. *Nunquid ex Principibus aliquis aut Phariseis credidit in eum?*

*Caluini
axioma
quo Syna-
goga Ec-
clesiam,
Pharisæis
Episcopos
comparat,
refellitur.*

AXioma est apud Calvinum, quicquid contra Christum aut Evangelicæ veritatis prædicationem Scribæ, Pharisæi, cæterique Principes sacerdotum & veteris Synagoga Magistri, calumniando, maledicendo, persequendo, impiè & nefariè moliti sunt, quicquid in illius temporis Synagogam, cæcitatibus, erroribus, ignorantia, maleuolentiæ cadebat, quicumque tandem modo illius Synagoga status aduenient Christo corruptus fuit, hoc totum ad Ecclesiam Christi Catholicam, eiusque Pastores, Doctores, Episcopos, Præpositos transferri debere. Hoc quidem modo quum Historiam Evangelicam passim depraueratque peruerterat, tum hoc imprimis in capite, & ad hanc sententiam. Cuius verbis antequam respondeo, hoc eius generale axioma quantum ad absurditatem & impietatem coniunctum sit, paucis aperiam. Sciant hoc eius axioma, Calvinus nobis Christus esse debet, & eius doctrina Evangelium. Istud enim nisi admittas ac concessio ponas, corrumpitur funditus axioma, & tota huius disputatio extra chorum saltitat. Atqui ut nos illud admittimus, vellemus, contradicent nobis Lutherani omnes, opposent se Anabaptistæ, repugnabunt totis viribus Trinitarij & Armini noui per Transiluaniam ac Poloniam. Sed & (quod huiusmodi

difficilius ac deterius est) quælibet noua secta, quocumque tandem tempore exoritura, idem sibi dari atque concedi postulabit: se videlicet Euāgelium prædicare; & quotquot aliarum Ecclesiarum Præpositi illis contradicunt, Scribas & Phariseos esse, nec obijciendos esse (vt Calvinus hic scribit) magnificos illos titulos, *Principum, Sacerdotum, & Ecclesia*. Rursum posito hoc Caluini axioma, illud etiam vltro dari & concedi debet, vniuersam Christi Ecclesiam, quæcunque his aliquot seculis populi Christiani nomen ac fidem professæ est, Christi Euāgelium penitus ignorasse, donec id Calvinus suo certo modo illud reformauit, & orbi patefecit. Sed habebit res illa easdem difficultates, quibus altera suppositio laborabat. Si enim tota hæc hactenus Ecclesia Christiana per hæc quindecim secula Christum ignorauit, & qui per tot annos Ecclesiæ præfuerunt, non nisi Scribæ & Pharisei erant, quos hodie Caluini Euāgelium loco & autoritate mouere, taxare, arguere, deiicere debet, sicut eos Christus meritò obiurgauit, & loco mouit, quique hodie Euāgelio Caluini se opponunt, sicut illi Christi prædicationi modis omnibus infidiatum sunt; maxima illa difficultas & dubitatio statim occurrit, an non ipse Calvinus hoc seculo cum aliis suis Ministris & Symmistris, Scribarum & Phariseorum quoque locum non teneant; & an Euāgelio necdum inuento, illi homines falsis suis fermentis Dei legem non corrumpant. Quæ enim ratio suadet, aut vnde nobis constabit, hoc potius seculo veros tandem adesse Ecclesiæ Christianæ Magistros, & puros verbi Dei præcones, quàm aliis tot retrò seculis? Cur, inquã, tot secula sub Christiano nomine Christum ignorarunt, & hodie primum hominibus Christianis Christus innotuit? Deinde cum tot hodie sectæ hoc sibi Euāgelium vendicent, cur vni Caluino credimus, apud illum esse Euāgelium, cæteros verò sectarios omnes non secus quàm veteres Christianos, quos Papistas vocat, Scribas ac Phariseos esse Christi hostes? Sed & illud quærimus, cur non liceat purius adhuc & verius Christi Euāgelium expectare, quod posteris nostris tandem affulgeat, sicuti post tot vnus fidei secula nouum in Luthero, mox aliud in Caluino, rursus aliud in Anabaptistis, & adhuc aliud in Trinitariis nostro tempore affulsi Euāgelium? Quomodo tandem certum & exploratum tenemus, non esse qui hodie se novos Magistros deprædicant, petinde Scribas ac Phariseos & Euāgelij hostes, quàm tot seculorum Episcopi, Pastores, & Doctores (si Cal-

*Calvinus
in maxi-
mis argu-
mentis non
nisi princi-
piū petit.
Ecclesia
astica au-
thoritatis
reiectio
quod absur-
da secum
trahit.*

uino credimus) Euangelij hostes, Scribæ ac Pharisei fuerunt? Ad Scripturas & verbum Dei scriptum quod attinet, tam tot seculorum Episcopi & Pastores, quàm cuiuslibet hodie alterius sectæ Ministri, non secus illis vtuntur, nituntur, & credunt, aut saltem credere & obsequi sese profitentur, quàm Calvinus cum suis. Cur ergo tandem hoc vnus sibi arrogat Calvinus, omnes, qui ei contradicunt, Euangelij hostes, Scribas ac Phariseos esse? Quis non videt dementissimum hominem in maximis argumentis nil nisi principium petere, & id semper sumere, quod nec ille vnquam probabit, nec quicquam ei nisi insanus concedet?

Absurda sunt hæc. Sed quod sequitur, omnem impietatem superat. Vt Caluini axioma consistat, dare Caluino debes, nihil esse inter Synagogam Iudæorum & Ecclesiam Christi, quoad vtriusque firmitatem, discriminis: Non esse in melioribus repromissionibus hanc sancitam quàm illam: Non esse Ecclesiam Christi excidere posse, quàm excidit Synagoga. Quod vbi dederis, pariter etiam dare debes figuram à veritate, vmbra à luce, Moysen à Christo nihil differre: quæ instabilem ac mutabilem vtrumque esse: vt sicut transit figura ad veritatem, & vmbra rerum lux Evangelica succellit, & translato sacerdotio ac lege Moyses Christo locum dedit, sic iterum veritas per Christum facta, & per eos, quos misit, toto orbe prædicata meliori ac certiori veritati, lux Evangelica quam ille attulit, nouæ luci quam alij allaturi essent, denique Christi stabilita in terris Ecclesia, totaque hierarchia, nouo Caluini ministerio atque Euangelio cedant. Postremo vt sicut post Moysen & Synagogam ille & amplius annis in vna Palæstina florentem Christus Christi que Ecclesia noui statum fecit; sic post Christum Christi que Ecclesiam 1000. annis & amplius toto orbe propagatam, Calvinus & Calvinianum ministerium nouum ac tertium in orbe statum constituar. Imò (quod obseruatione dignum est) dare & concedere Caluino oportet, Synagogam Mosaicam verã Dei notitiam & cultum cetero stabilius, purius, ac felicius tenuisse, quàm Christi Ecclesia hætenus tenuit, quãdo illa Synagoga vteunque veniente Christo cœdè admodum corrupta ac deprauata esset, tamen ante eius aduentum multis seculis (intermissi per varias eclipses & defectus) verum Deum vero & legitimo cultu coluit; Christi autem Ecclesia (si Caluino credimus) non solum veniente Caluino, Propheta nouo, eiusque affulgente Euangelio, Scribas & Phariseos Euangelij hostes

habet

habuerit, sed etiam à tot retto seculis non nisi per Scribas & Phariseos veritatis aduersarios administrata fuerit. Quæ enim hodie Caluino in Papistis displicent, eadem illi in tota seculorum Catholica Ecclesia, & in veterum Patrum receptissimis dogmatibus displicent. An hoc igitur Caluini axiomate indignius aliquid cogitari potest? Caterùm ampliores esse Ecclesiæ Christi promissiones, quoad eius in fide firmitatē ac stabilitatem perpetuam, quàm Synagogæ Iudæorum fuerunt; ipsius quoque Synagogæ statum in alium mutari debuisse, vnde & eius Præpositi ac Magistri errare in fide potuerint, vt *facta cecitate in Israël plenitudo Gentium intraret, & malis malè percuntibus, vinea eorum alijs locetur agricolis*, idque iuxta veteres de illo populo prophetias; denique translati illius sacerdotij ac legis, quàm illustra signa, argumenta, vaticinia præcesserint; postremò Ecclesiæ Christianæ statum sic esse perpetuum ac stabilem tam in populo quàm in Pastoribus ac Præpositis, vt nec illi alius Dei populus, alij Pastores ac Præpositi vnquam succedere debeant, nec à recta fide excidere, aut aliquando deficere; aut etiã obscura atque incognita hæc Christi Ecclesia esse potuerit, alio in loco contra Caluini & aliorum non absurdas modò, sed & impias cauillationes accuratè demonstrauimus. Ex quibus omnibus hoc Caluini axioma, quo perinde disputat ac si iam primum Christiana exoriretur Ecclesia, & vel nullum hactenus in orbe Christi Euāgelium propagatum fuerit, vel Christi Euāgelio extincto aliud Caluino proprium propagari debeat, quàm sit derestabile & impiū, cui libet lectori cōstare potest.

Nunc quæ sit eius hoc loco disputatio, expendamus. *Videtur (inquit) hæc Iudæorum obiectio, Nunquid ex Principibus aliquis credidit in eum, aut ex Phariseis? aliquid habere coloris. Nisi enim Præfectis & Ecclesiæ rectoribus sua constet auctoritas, nihil vnquam ritè poterit constitui nec status etiam bene compositus poterit diuturnus esse. Scimus quanta sit vulgi intemperies. Quare deformis confusio mox sequatur necesse est, ubi cuique quod libet licet. Est igitur ad moderandum Ecclesiæ ordinem necessarium frenum, eorum, qui præsunt, auctoritas. Atque ita Dei lege cautum erat, vt si qua excitata esset questio vel controuersia, eius cognitio penes summum Sacerdotem foret.* Hæc obiectio & hæc tota ratio bona ac firma est: sed à Iudæis istis prolata idèò non iam erat bona aut firma, quia hæc Principum & Phariseorum cæcitas in reprobando lapide angulari, Christo, singulariter fuit à Prophetis prædicta: à

Hierc

1.

2.

Rom. II.
Matt. 25.

3.

4.

In Princip.
fid. doctri.
lib. 2. c. 12.
& 13.
Lib. 5. cap.
15. & 16.

Præpositorum Ecclesiæ necessaria auctoritas.

Hierem. 4. Hieremia, *In illa die peribit cor Regis & cor Principum, & ob-*
Ezech. 7. *stupefcent Sacerdotes: ab Ezechiele, Lex peribit à Sacerdote, &*
Mich. 3. *consilium à Senioribus: à Michaa, Nox vobis pro visione erit, &*
tenebra pro diuinatione: transferendi quoque sacerdotij le-
galis, & intraturæ plenitudinis Gentium, consequens quod-
dam ex hypothese necessarium erat. In huiusmodi ergo cet-
tissimè excæcandis Synagogæ Principibus, & Christo venie-
te excæcandis, illa obiectio & ratio de necessaria Præposi-
torum Ecclesiæ autoritate, ad punctum temporis cessauit. In
Alf. 20. *Ecclesia Christi sanguine acquisita, ad vltimum terra propa-*
Alf. 1. *ganda, cum qua vsque ad consummationē seculi omnibus die-*
Matt. 28. *bus se affuturum promisit, contra quam porta inferi non pra-*
Matt. 16. *ualebunt, vt nulla sacerdotij translatio expectatur, nec vlla*
futura cæcitas prædicitur, sic illa ratio de necessaria Præposi-
torum Ecclesiæ autoritate nunquam cessare, perpetuò ri-
gere debet. Hæc igitur causa est, cur in ore Iudæorum illo
tunc tempore hæc ratio & obiectio firma non erat, nunc au-
tem in ore Ecclesiæ Christi firma ac valida semper esse debet.
At aliam causam comminiscitur Caluinus, vt sophistam agi
lectori imperito illudat.

Sed (inquit) in eo peccant isti, quòd summum ius sibi arre-
gantes Deo subesse nolunt. Detulit quidem Deus summo Sacer-
doti iudicium: sed non nisi ex lege sua pronunciare eum voluit.
Quicquid ergo autoritatis habet Pastores, sub Dei verbo sub-
sedit, vt omnibus in ordinem coactis, à summo vsque ad inf-
imum solus Deus emineat. Si Pastores officio suo probe & sincere
fungantur, autoritatem sibi vendicant, hæc erit sancta & legi-
tima gloriatio. Sed vbi absque Dei verbo nuda hominum au-
thoritas effertur, euanida est ac futilis iactantia. Sape autem
contingit impios in Ecclesia dominari. Ita cauedum est ne quid
tribuatur hominibus simulatq; à verbo Dei discedunt. Hæc me-
lesita videmus Prophetas ferè omnes fuisse vexatos. Nam ad
obruendam eorum doctrinam subinde obiciebantur magnifici
illi tituli, Principum, Sacerdotum, & Ecclesiæ. Iisdem hodie ar-
mis instructi Papista non secus ferociunt quàm olim Christi &
Prophetarum aduersarij. Hæc ille. Tota hæc Caluini oratio
sub imagine pietatis, non nisi rebellis ac perduellis vox est,
qui vt obedientiam Regi aut cuiuslibet magistratui debitam
subterfugiat, excipit: Quicquid autoritatis habent Reges
aut magistratus, sub Dei verbo subsedit, vt omnibus in ordi-
nem coactis, à summo vsque ad infimum solus Deus emineat.
Nam vt de summo Sacerdote in veteri lege dictum est.
Facit

Exceptio-
nes hæreti-
corum, re-
belliū vo-
ces sunt.

Facies quodcumque dixerint qui præsunt loco quem elegerit Do- Deuterono
minus, & docuerint te iuxta legem eius, sequerisq; sententiam 17. 10.
eorum; sic eodem in loco de Rege dicitur, quòd describere Verf. 18.
sibi debet Deuteronomium legis illius in volumine; ut discat ti-
mere Dominum Deum suum, & custodire verba & ceremonias
eius: & inferioribus iudicibus suis pius Rex Iosaphat dixit,
Videte quid faciatis, non enim hominis exercetis iudicium, sed 2. Par. 19.
Domini. Rursum in literis Apostolicis sicut qui Ecclesie præ-
ficiuntur *Ministri Christi* vocantur, *tanquã legatione pro Chri-* 2. Cor. 4.
sto fungentes; sic qui civilibus rebus præsunt, *Ministri Dei vo-* Rom. 13.
cantur, & potestatem à Deo accipere docentur. Sic vtraque
 potestas sub Dei verbo subsidit. In vtraque potestate sæpe
 cõtingit impios dominari. Neutri potestati aliquid tribuen-
 dum est, simulatque à Dei verbo discedunt, vel aliquid ini-
 quum Dei que legibus contrarium præcipiunt. Nihilominus
 sicut in civili potestate non est cuiusvis è plebe contra Regū
 auctoritatem excipere, quia Dei potestas maior est, sed Re-
 gibus debetur obediẽtia, & eorum auctoritas sacra tecta Rei-
 publicæ salus est; vbi autem in tyrannos vertuntur, non pri-
 uata sed publica aliqua auctoritate, aut totius cõmunitatis,
 aut Principum regni, aut ipsius Senatus, iuxta cuiusque regni
 ac Republicæ leges & consuetudines in ordinem coguntur:
 ita omnino in Ecclesie Præfectis ac Præpositis, non est huius
 aut illius hominis privati, seu de plebe, seu de clero contra
 Præpositorum auctoritatem excipere (vt hîc vnus è plebe
 Caluinus facit) quia sub Dei verbo subsidit, sed Præpositis ac
 Prælati Ecclesie debetur obediẽtia, & eorum auctoritas
 debitè conseruata totius Ecclesie salus est; vbi autem Pastro-
 res aliqui in lupos vertuntur, nõ priuata cuiusvis nouelli ma-
 gistri, superbi & garruli hæretici, sed publica auctoritate vel
 proximi superioris, vel alicuius Synodi Pastorum, vel ipsius
 capitis Ecclesie, summique Pontificis, huiusmodi lupi à cau-
 lis abarceri, & in ordinem cogi solent ac debent. Est autem
 Ecclesie auctoritas hac in parte tãto firmior ac certior, quàm
 vlla civilis potestas esse potest, quanto hæc certius & infalli-
 bilius de fidei doctrina iudicat. Habet enim hæc diuini Spi-
 ritus assistentiam specialem & infallibilem, quam illa non
 habet, nec vt habeat necesse est, quum ea tractans quæ solo ra-
 tionis lumine animaduerti & ordinari possunt, communi
 tantum Dei auxilio circa huiusmodi indigeat. Quare in vtra-
 que potestate *obedire sanè oportet Deo plusquam hominibus,* Act. 4.
 & contra Dei verbum neutra potestas audienda est. Sed Ec-
 clesia

Luc. 10.

clesiasticæ potestati tanto certius & firmitus creditur, quanto mihi certius & exploratius est Deum per illam loqui. Christus de Ecclesiæ suæ Præpositis dicebat, *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit*: nostrum esse voluit simpliciter audire & obedire, nulla apposita conditione; suum esse voluit Ecclesiam suam perpetuò docere, cum illa esse omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, illi Spiritum veritatis dare, qui maneat cum ea in æternum, ne simplici obedientia nostra periculo unquam aut fraudi nobis esset.

Ephes. 4.

Hæc cuiusque Christiani fides esse debet, *ne circumferatur vento cuiusvis doctrinæ*. Ad hoc enim datos esse Apostolos, Prophetas, Pastores, Doctores, ipse nos Apostolos docuit. Verbo igitur Dei Ecclesia subicitur, regitur, firmatur, nec aliquid contra Dei verbum definiens audienda est. Sed ante Dei verbo loquatur nec ne, & an hæc ab illa conditio sentitur, non est cuiusvis iudicare. Magis Christi promissionibus & providentiæ credere debemus quàm iudicio nostro. Quis enim? Tibi, Calvine, videtur Ecclesia contra Dei verbum docere. Idem de te Ecclesia iudicat. An non æquius est homini Christiano Ecclesiæ Præpositorum iudicium sequi quàm tuum; Ecclesia promissiones à Christo accepit, tu nullas Ecclesiæ auctoritas omnia hætenus Christiani orbis loca & tempora occupavit: tu homo novus nihil auctoritate dignum proferis. Profero (inquis) Dei verbum, Scripturas divinas adfero. Quasi verò idem Dei verbum, easdem Scripturas Ecclesia Catholica non proferret. Sed hoc sanè discrimen est, quòd Ecclesia sicut prudens paterfamilias & fidelis professor de thesauro suo nova & vetera, & pro accepta diuinitus non solum legitima potestate, sed & infallibili facultate, verbum veritatis rectè tractat, fideliter dispensat, sapienter admittit, struat; hæretici verò & vnus omnium maximè Calvinus, nec vlla accepta à Deo potestate, nec à Spiritu sancto ad hoc munus vnctus, diuinas Scripturas incredibiliter deprauat, ut hæc nostra Antidota toti orbi (fauente Deo) patefaciant. Hic ergo Calvini fucus de verbo Dei retinendo nihil planè impedit quo minus omnibus hæreticis necessarij illi tituli obiciantur, Pastorum, Doctorum, Sacerdotum, Ecclesiæ.

Sed conqueritur bonus Calvinus *hæc molestia Prophetarum ferè omnes fuisse vexatos, quòd illis obijcerentur Principum & Sacerdotum magnifici tituli, & eisdem armis instructos Paparum non secus ferocire, quàm olim Christi & Prophetarum aduersarij*. Quid ergo Calvine? Aut Propheta es tu, aut Christus? Pro-

phetam dices, vt alteram blasphemiam declines. Et quid facilius quàm vt tu te Prophetam dicas? Atqui vt Prophetam te esse demonstres, vt vocationis tuæ signa proferas, vt Prophetarum nunc in Ecclesia Christi locum & ordinem probes, qualis in veteri populo fuit, hoc opus, hic labor est. Cuius stultissimo hæretico Prophetam se dicere facile & obuium est. Dicit idem Lutherus, dicit Zvinglius, dicit Seruetus, dicit quilibet pseudomagister. Sanè *futuros in Ecclesia Christi pseudopphetas, sicut in veteri populo fuerunt*, aperte D. Petrus affirmat: Christus quoque in Euangelio præmonuit. Atqui constituto Ecclesiæ Christianæ ordine & hierarchia, futuros denuò novos Prophetas, quales in veteri populo exstiterunt, nulla Scriptura docet. Deinde vt illud demus, excitari à Deo in statu noui testamenti Prophetas aliquos extra ordinem missos, nec Calvinus tamen, nec quispiam alius nostri temporis Magister nouus eorum se numero accensere potest. Veteris populi Prophetæ nouas doctrinas nunquam inuenerunt, nouum religionis cultum, nouas ceremonias nunquam introduxerunt, obedientiam Synagogæ eiusque Præfectis ac summo Sacerdoti nunquam denegarunt. Denique si librorum eiusque argumenta attendimus, nihil aliud tractarunt, quàm vt peccata illius populi post regni Dauidici diuisionem reprehenderent, vt crescentem in illis decem tribubus, posteaq; in reliquis etiam duabus idololatriam reprimerent, vt imminentem Dei ultionem, nisi resipiscerent, prædicerent; ac demum vt in tantis malis spe futurorum accenderentur, de Christi aduentu & Ecclesiæ post eum felicitate prænunciarent; Iudæorum postremò indurationem & reprobationem futuram cum Gentium vocatione coniunctam illis ad terrorem inculcarent. Hæc sunt veterum omnium Prophetarum argumenta. Nec nouam religionem protulerunt, nec Synagogæ Præfectos sedibus suis expulerunt, nec sacramenta olim tradita aboleuerunt: quæ omnia, multaque his deteriora, Calvinus perpetravit, eorumque perpetrant noui Magistri. Stultè igitur & ridiculè Calvinus Prophetarum se numero locat: ineptè & impiè Catholicæ Ecclesiæ zelum ac pietatem hæreticos persequentis, cum Synagogæ Sacerdotibus veteres Prophetas vexantibus componit. Sed de hoc prætextu verbi Dei ad Ecclesiæ auctoritatem labefactandam, quo tam frequenter Calvinus vtitur, vtuntur & alij horum temporum hæretici, videre studiosus lector poterit quæ olim contra Guliel. Vvhitakerum, eiusdem farinae hominem, in defensione nostra disputauimus.

Quòd

2. Petr. 2.
Matth. 23.

Propheta-
rum veterum
a non
un hodie
Magistros
latissimos
discrimina

Quod igitur Principes & Pharisei non crediderunt in Christum, & quod horum autoritate turbam credentem prægrauare ipsi Pharisei voluerint, non est argumentum contra Præfectorem Ecclesiæ Christianæ autoritatem ad finem usque seculi permansuram; sed est documentum ruituræ Synagogæ, totiusque status eius, vt plenitudo Gentium intraret, Deique vinea aliis locetur agricolis. Scimus huiusmodi cauillationes Calvinianas, tametsi absurdissimas, plurimorum palato placere, & quasi desertæ Ecclesiæ Catholicæ fundamentum firmum à plurimis audissimè retineri. Quam ob causam in illis semel refutandis aliquam hinc operam ponere volui.

IN IOANNIS CAP. VIII.

7. *Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat.*

MNES hodie hæreticorum & libri & ad populum conciones, cleri Catholici, maximèque Rom. Pontificum vitia & flagitia crepant. Quod vt alibi quauis data occasione impurus Calvinus facit, ita nec in hæc Christi verba temperare sibi potuit, quin eandem suam impetiginem proderet. *Notanda* (inquit) *cunctantia est qua hic exprimitur, vt quisque eorum honore alius antecederet, reatu suo citius tactum fuisse. Audientes quippe quod Christus dixerat: Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat, vnu post alium exhibant, incipiendo à senioribus. Atque vtinam saltem in Scribis nostris, qui hodie suam operam ad Christum oppugnandum (id est, ad Calvinum, & alios eius farinae homines, horum temporum hæreticos refutandos) Papæ venditant (id est, Ecclesiæ Dei conferunt, quorum maxima pars Papam non vidit vnquam, nec aliquod ab eo beneficium vel accepit, vel expectauit) tantum esset recundia. Sed ad eò ipsos depuduit, vt flagitijs omnibus infames eo ipso gloriantur quod probrosis impune esse liceat. Hæc hoc loco Calvinus, non S. scripturarum interpretem, sed veteris comædiæ scurram agens. Eadem modestia in sua Institutione vsus, de toto ordine Ecclesiastico scribit. Nihil hodie prorupit, vt totus orbis vociferetur. Cæterum qui non in vnum hominem, sed in totum ordinem Ecclesiasticum nõ lapidem mit*

*In cõment.
in hunc lo-
cum.*

*Lib. 4. ca.
12. nu 22.*